

1 april 2020 – Uitbreiding Tijdelijke Kaderregeling COVID-19

Vorige week hebben we u bericht over de Tijdelijke Kaderregeling COVID-19, het nieuwe staatssteunkader van de Europese Commissie. De Commissie gebruikt deze spelregels voor de toetsing van staatssteunmaatregelen in het kader van de bestrijding van de coronacrisis. In ons vorige staatssteun nieuwsbericht hebben we de kaderregeling samengevat en een paar kritische kanttekeningen gemaakt. Ook was onze constatering dat mogelijk een aanzienlijk deel van de voorgenomen compensatiemaatregelen juist niet onder dit kader konden vallen.

De afgelopen dagen heeft de Commissie een conceptvoorstel voorbereid met 5 aanvullende maatregelen (met aanvullende staatssteun ruimte dus). De Commissie streeft ernaar de gewijzigde tijdelijke kaderregeling eind deze week in werking te laten treden. De vijf voorgestelde maatregelen zijn:

1. Meer steunruimte voor onderzoek en ontwikkeling op het gebied van coronavirus (O&O)
2. Meer steunruimte voor de bouw en verbetering van testfaciliteiten voor vaccins, medische apparatuur of hulpmiddelen, beschermend materiaal en ontsmettingsmiddelen.
3. Meer steunruimte voor het maken van producten, zoals vaccins, medische apparatuur of hulpmiddelen, beschermend materiaal en ontsmettingsmiddelen.
4. Gerichte steunruimte in de vorm van uitstel van belastingbetaling en/of opschorting van werkgeversbijdragen aan de sociale zekerheid om ontslagen als gevolg van de coronacrisis in specifieke regio's of sectoren die het zwaarst door de uitbraak zijn getroffen, te helpen vermijden.
5. Gerichte steunruimte in de vorm van loonsubsidies voor werknemers om ontslagen als gevolg van de coronacrisis in specifieke regio's of sectoren die het hardst door de uitbraak worden getroffen, te helpen vermijden.

Gisteren heeft het Nederlandse kabinet de drie belangrijkste maatregelen nader toegelicht, inclusief geraamd budget en voorwaarden:

1. De Noodmaatregel Overbrugging voor behoud van Werkgelegenheid (**NOW**) met een budget van € 10 miljard. Dit is een tegemoetkoming in de loonkosten voor bedrijven die minimaal 20% omzetverlies hebben. Procedure loopt via het UWV. Bedrijven moeten dan regulier salaris blijven doorbetalen en mogen gedurende de subsidieperiode niemand wegens bedrijfseconomische omstandigheden ontslaan.
2. De beleidsregel Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren Covid-19 (**TGOS**) heeft een budget van € 475 miljoen en loopt via RVO.nl. Deze regeling is bedoeld voor ondernemers uit de direct getroffen sectoren, zoals horeca, detailhandel en kunst. Gedupeerde ondernemers ontvangen een eenmalige tegemoetkoming van € 4.000 om hun vaste lasten te kunnen betalen.
3. De Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (**TOZO**) heeft een budget van € 3,8 miljard en loopt via de gemeenten. Deze regeling is bedoeld voor zzp'ers die niet meer in hun levensonderhoud te kunnen voorzien, ze komen dan in aanmerking voor een Bbz-uitkering (Besluit bijstandsverlening zelfstandigen). De zzp'ers krijgen een gift en kunnen daarnaast ook een lening aanvragen.

Bij elkaar een Nederlands pakket nu van meer dan **€ 14 miljard**. Er is een grote kans dat dit bedrag nog gaat oplopen, uiteraard afhankelijk van de looptijd van de coronamaatregelen en de naweeën van de economische recessie. De Nederlandse maatregelen (zie hierboven) zijn al wel aangemeld, maar nog niet goedgekeurd door de Europese Commissie. Met name de NOW-regeling zal naar verwachting onder de nieuwe vijfde aanvullende steunmaatregel van de Commissie passen (loonsubsidies).

Inmiddels heeft de Europese Commissie al meer dan 20 staatssteun maatregelen goedgekeurd in het kader van het coronavirus. Opvallend is dat veel maatregelen in andere lidstaten revolverend zijn opgezet (leningen en garanties). Dergelijke maatregelen helpen ondernemers mogelijk tijdelijk door deze lastige periode, maar vergroten ook de schulden van de ondernemers (in nood), dat heeft ook een impact bij gewenst herstel na afloop van de crisis.

De nieuwe tijdelijke kaderregeling bevat relatief ruime spelregels, die zijn nu ook hard nodig. Maar als je goed leest, herken je ook de klassieke, zorgvuldige en complexe spelregels, die gangbaar zijn in het klassieke staatssteunrecht. Bijvoorbeeld over MKB-definitie, status van starter, definitie van landbouwactiviteiten, proportionaliteit, overcompensatie, terugvordering en cumulatie. Uit de praktijk weten we dat staatssteunregels best wat gedoe kunnen geven. Ander voorbeeld: bedrijven moeten onder dit kader hun financiële gezondheid op 31 december 2019 aantonen, terwijl ze meestal hun jaarcijfers niet eens klaar hebben. Daar zitten nu allemaal risico's in, die financieel gezien op de schouders van ondernemers worden gelegd (maar die staan al met de rug tegen de muur).

Inzet en toepassing van de kaderregeling vergt een hoge staatssteun expertise, ook voor decentrale overheden. Meer informatie: Melvin Könings, 06 4262 7976, melvinkoenings@lysiasadvies.nl